

Informatie voor:

Nabestaanden

Een naaste uit uw familie- of vriendenkring is overleden. In zo'n situatie vol verdriet is het voor velen moeilijk de aandacht te richten op de formaliteiten die vervuld moeten worden. Deze folder geeft u informatie die van pas kan komen bij het treffen van de noodzakelijke maatregelen. Ook wordt u via deze folder op de hoogte gebracht van een aantal zaken die ter sprake kunnen komen bij het overlijden in een ziekenhuis. Er staat beschreven hoe door Ziekenhuis Amstelland bepaalde werkzaamheden worden verricht.

1. Verzorging van de overledene

Indien een patiënt in het ziekenhuis overlijdt, moet de arts de overledene schouwen. Vervolgens bespreekt de verpleegkundige met de nabestaanden de vervolgstappen. Op de afdeling kan tot drie uur na het overlijden afscheid worden genomen van de overledene. Na het afscheid wordt de overledene naar het mortuarium in het ziekenhuis overgebracht en vindt verdere verzorging plaats. Deze verzorging wordt uitgevoerd door een gespecialiseerde mortuariumbeheerder, die door het ziekenhuis hiervoor is aangesteld. Als nabestaande moet u zelf een uitvaartverzorger inschakelen, om de overledene uit het mortuarium van het ziekenhuis te laten overbrengen naar de uitvaartorganisatie.

- *Persoonlijke wensen*

Persoonlijke wensen met betrekking tot de verzorging van de overledene kunt u bespreken met de verpleging, de mortuariumbeheerder of met de door u ingeschakelde uitvaartverzorger.

- *Persoonlijke bezittingen*

De persoonlijke bezittingen van de overledene worden op de verpleegafdeling bewaard. Om misverstanden of zoekraken te voorkomen is het verstandig deze bezittingen zo spoedig mogelijk op te (laten) halen. Bij vermissing kan het ziekenhuis noch de mortuariumbeheerder aansprakelijk gesteld worden.

- *Rituele bewassing*

Rituele bewassing kan plaatsvinden in overleg met de mortuariumbeheerder. De kosten voor de speciale wasruimte worden door de mortuariumbeheerder in rekening gebracht.

- *Pacemaker of ICD*

Mocht de overledene een pacemaker of ICD hebben, dan wordt deze vóór de crematie of de begrafenis verwijderd. Dit vanwege veiligheids- en milieuoverwegingen.

- *Verzorging joodse overledene*

In Ziekenhuis Amstelland is het mogelijk om de overledene volgens de joodse gebruiken te laten verzorgen. Dit gebeurt in samenwerking met de afdeling Joodse zaken. De overledene wordt naar het joodse mortuarium gebracht. Hierbij wordt het begrafeniswezen van uw keuze ingeschakeld.

Informatie voor:

Nabestaanden

- *Mortuariumbeheerder*

Ziekenhuis Amstelland heeft een gespecialiseerde beheerder aangesteld voor het beheer van het mortuarium: CMO Mortuariumbeheer. Deze is gedurende 24 uur per dag voor het ziekenhuis beschikbaar voor de verzorging van overledenen en handelt de administratieve zaken voor het mortuarium af. Het telefoonnummer vindt u achter in deze folder.

- *Verblijf van de overledene in het mortuarium*

De overledene kan in overleg met de verpleegkundige binnen drie uur op de verpleegafdeling worden bezocht. Daarna wordt de overledene overgebracht naar het mortuarium van het ziekenhuis. Hier kan de overledene niet opgebaard worden en kan geen afscheid meer genomen worden totdat de overledene bij zijn/haar eigen uitvaartondernemer terecht is gekomen.

- *Uitvaartverzorging*

Voor de verdere zorg voor de overledene, het eventuele vervoer elders en het regelen van de uitvaart is het noodzakelijk dat u zelf een uitvaartverzorging inschakelt. Heeft de overledene een verzekeringspolis, dan kunt u contact opnemen met de betreffende uitvaartverzekeraar of -verzorging.

- *Formaliteiten*

De uitvaartverzorging kan zorg dragen voor:

- het afhalen van de overlijdenspapieren bij het mortuarium
- het vervullen van de formaliteiten bij de Burgerlijke Stand in Amstelveen.

Mocht u deze formaliteiten zelf willen afwikkelen, houdt u dan met het volgende rekening:

- De overlijdenspapieren kunnen na telefonisch overleg met de mortuariumbeheerder worden opgehaald. Het telefoonnummer vindt u achter in deze folder.
- De overlijdenspapieren moet u vervolgens (laten) bezorgen bij de Burgerlijke Stand in Amstelveen. Het adres vindt u ook achter in deze folder.
- Bij het bezoek aan de Burgerlijke Stand is het nodig dat u, voor zover van toepassing, het trouwboekje van de overledene meeneemt. Tevens moet u aan de ambtenaar opgeven hoeveel uittreksels van de overlijdensakte u wenst te ontvangen. Dit is onder meer nodig voor het afwikkelen van formaliteiten voor de bank, pensioenverzekeringen en de ziektekostenverzekering.

- *Kosten*

De kosten van het gebruik van het mortuarium en de verzorging worden, via de door u ingeschakelde uitvaartverzorging, door de mortuariumbeheerder aan u als nabestaanden in rekening gebracht.

Informatie voor:

Nabestaanden

Tot drie uur na overlijden worden geen kosten in rekening gebracht. Na de termijn van drie uur geldt een vast tarief voor het gebruik van het mortuarium. Wanneer nog obductie moet worden verricht, worden tot het moment dat die heeft plaatsgevonden, behalve de kosten voor verzorging geen aanvullende kosten in rekening gebracht. Deze kostenberekening geschiedt zonder tussenkomst, maar met medeweten van het ziekenhuis. De kosten van de verzorging en de kosten verbonden aan het gebruik van het mortuarium zijn niet opgenomen in de ziektekostenverzekeringen en worden daarom apart gefactureerd.

2. Specifieke situaties

2.1 Obductie

Bij een obductie onderzoekt een patholoog het lichaam van de overledene. Hierbij worden over het algemeen de organen in borst- en buikholte onderzocht. De behandelend arts legt u de toestemmingsprocedure uit. Hij vermeldt de reden en de omvang van de obductie en vraagt toestemming aan de nabestaanden. Nadat de nabestaanden toegestemd hebben, vult de arts een toestemmingsformulier voor obductie in, dat de nabestaanden moeten ondertekenen. Als het nodig is dat ook andere lichaamsdelen of organen worden onderzocht, moet de arts die toestemming vraagt dit duidelijk vermelden op het toestemmingsformulier. De nabestaanden kunnen bezwaar maken tegen een volledige obductie en een geringere omvang van de obductie bepalen. De obductie vindt niet plaats in Ziekenhuis Amstelland, maar in het Antoni van Leeuwenhoek Ziekenhuis.

Het doel van een obductie

- Een onderzoek naar de oorzaak van het overlijden;
- Een onderzoek naar de resultaten van een medische behandeling.

Wie moeten toestemming geven?

Aan de nabestaanden van de overledene wordt toestemming gevraagd voor obductie. Onder nabestaanden worden verstaan (in wettelijke rangorde):

- de echtgeno(o)t(e) van de overledene;
- de levensgezel van de overledene;
- de naaste aanwezige bloedverwanten;
- de aanwezige meerderjarige erfgenamen;
- personen die op een andere manier verantwoordelijk zijn.

Wanneer is er geen toestemming nodig?

Als door de overledene (zestien jaar of ouder) een verklaring is ondertekend, waarin hij/zij om een obductie vraagt of hiervoor toestemming geeft.

Ook in geval van een gerechtelijke sectie is geen toestemming nodig van de nabestaanden, omdat deze plaatsvindt op last van de officier van justitie. In die gevallen waarin geen toestemming wordt vereist, legt de arts uit waarom dat niet het geval is.

Informatie voor:

Nabestaanden

Uitslag van het onderzoek

De patholoog deelt zijn bevindingen mee aan de arts die de overledene heeft behandeld. Deze arts licht de nabestaanden in. Na vier tot zes weken dient u zelf een afspraak te maken met de behandelend arts. In geval van een gerechtelijke sectie licht de gerechtelijk patholoog alleen de officier van justitie in.

Na de obductie

Na de obductie is het voor de nabestaanden meestal niet zichtbaar dat er onderzoek is verricht en kan er normaal opbaring plaatsvinden in een rouwkamer of woonhuis.

2.2 Donatie

Wie is geschikt als donor?

Aan de hand van landelijke criteria wordt bepaald of de overledene in aanmerking komt voor donatie.

Wie geven toestemming voor donatie?

Rondom het overlijden van een patiënt raadpleegt de arts het Donorregister om na te gaan wat de wens van de overledene was. Als de overledene geen keuze heeft laten registreren, dan betekent dit dat de overledene geen bewaar heeft tegen donatie. De arts zal dit bespreken met de nabestaanden. Als er toestemming is, meldt de arts de donor aan bij het orgaancentrum.

Als iemand een keuze laat vastleggen in het Donorregister, dan is dat een wettelijk besluit en is het niet mogelijk tegen de wil van de overledene in te gaan. De arts heeft wel altijd een gesprek met de nabestaanden over de orgaan- en/of weefseldonatie.

Incidenteel, als er zwaarwegende redenen zijn, is het mogelijk af te wijken van de wet. Dit wordt beoordeeld door de betrokken arts, maar die zal hier niet gemakkelijk voor kiezen.

Wat gebeurt er bij een donatie?

Donatie vindt plaats bij patiënten die klinisch dood zijn. Dit wil zeggen dat de patiënt geen hersenactiviteit meer heeft en eigenlijk overleden is, maar nog niet van de apparatuur is afgesloten. Dit houdt in dat u vóór het afsluiten van de apparatuur, indien de overledene dit niet heeft vastgelegd in het Donorregister, wordt benaderd door de behandelend arts met de vraag of er donatie mag plaatsvinden.

Als toestemming door de nabestaanden is gegeven, zal aan de hand van een lijst met criteria worden bezien, of de overledene geaccepteerd wordt als donor. Dit zal worden bepaald door de arts in overleg met Eurotransplant. Alle afspraken zullen worden gecoördineerd door de Stichting Eurotransplant Nederland en de zusterorganisatie B.I.S. (Bio Implant Services).

Bij orgaan- en botweefseldonatie wordt veelal gebruik gemaakt van de operatiekamer in het ziekenhuis. De uitname van organen geschiedt door artsen van het transplantatiecentrum. Onder weefseldonatie valt de donatie van huid, hoornvlies op het oog, hartkleppen en botweefsel. Huid en hoornvlies worden verwijderd in het mortuarium door speciaal opgeleide medewerkers van Bio Implant Services.

Informatie voor:

Nabestaanden

Het doel van een donatie

Door donatie van organen kan het leven van andere mensen worden gered of draaglijker worden gemaakt. Dit kan onder andere met een donornier, -hart, -huid, -hoornvlies of -botweefsel. Donatie van weefsel komt meer voor dan donatie van organen.

Na de donatie

Na een donatie zal opbaring normaal kunnen plaatsvinden in een rouwkamer of woonhuis.

2.3 Ter beschikking stellen van de wetenschap

Een overledene kan alleen ter beschikking van de wetenschap worden gesteld, wanneer er een bevestiging van een universiteit kan worden overlegd. Tijdens het leven moet een persoon zich schriftelijk hebben aangemeld bij een universiteit.

Bij terbeschikkingstelling van de wetenschap, is het uitgesloten dat er obductie of donatie plaatsvindt. Bij een gerechtelijke obductie komt de terbeschikkingstelling dan ook te vervallen.

2.4 Niet-natuurlijke dood

Hieronder wordt verstaan, dat iemand ten gevolge van een niet-natuurlijke oorzaak is overleden. Hieronder vallen onder andere een (verkeers)ongeval, misdrijf. Door politie en justitie wordt een onderzoek naar de doodsoorzaak ingesteld. Ook euthanasie valt onder een niet-natuurlijke dood, maar hiervoor gelden andere wettelijke bepalingen.

Rouwbezoek kan pas plaatsvinden wanneer de overledene door de officier is vrij gegeven of onder begeleiding van de politie.

3. Rouwbegeleiding

Landelijk Steunpunt Rouwbegeleiding

Het Landelijk Steunpunt Rouwbegeleiding kan u informeren over gespreksgroepen voor rouwverwerking. Ook kunt u hier terecht voor literatuur over rouwverwerking, zie ook achter in deze folder.

Ziekenhuis Amstelland

Indien u na enige tijd behoefte heeft aan een gesprek met de behandeld arts van de overledene, kunt u hiervoor het ziekenhuis benaderen. Wilt u nog eens langs komen op de verpleegafdeling, dan kunt u contact opnemen met de afdelingsmanager van de afdeling.

4. Adressen & telefoonnummers

- CMO Mortuariumbeheer bv
Geldermalsen
0345 – 58 0770
www.zdg.nl/cmo
- Het Joodse Begrafniswezen (JBW)
Amsterdam
020 – 646 2545

Informatie voor:

Nabestaanden

- Dienst Burgerzaken Amstelveen
Laan Nieuwer Amstel 1
1182 JR Amstelveen
020 – 540 4911
www.amstelveen.nl
- Stichting Donorvoorlichting
0900 – 821 21 66 (lokaal tarief)
www.donorvoorlichting.nl
www.donorregister.nl
- Landelijk Steunpunt Rouwbegeleiding
Informatie- en advieslijn
spreekuur iedere woensdag van 9:00-12:00 uur
030 – 276 1500
www.verliesverwerken.nl
info@verliesverwerken.nl

Overige informatie

www.uitvaart.nl

www.uitvaarinformatie.nl

www.uitvaartkompas.nl

www.uitvaartkaart.nl